

Z. Br.

Z historii polskiej służby geologicznej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 16/3, 678

1971

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

projekty sieci triangulacyjnej Kaukazu, E. Berezowski pisze: „Analizując dziś opisane pokrótce dwie odrębne sieci triangulacyjne jako [...] stosunkowo duże i doskonale dzieła techniczne, nie można wyjść z podziwu, jak tego dokonano, dysponując małą ilością niezbyt dokładnych instrumentów i przyrządów, bez odpowiednich podkładów mapowych, w [...] trudnych warunkach terenowych i [...] krótkim czasie. Dowodzi to, że dawniejsi inżynierowie potrafili niedostatek i niedoskonałość środków działania nadrobić doborem odpowiednich metod i sposobów oraz wielką pracowitością, wyrażającą się w dużych liczbach powtórzeń poszczególnych operacji technicznych, co w dzisiejszym czasie, bez wnikania w przyczyny, mogłoby się wydawać co najmniej dziwne” (s. 431b).

Instrumenty, którymi się posługiwano w ówczesnych pracach triangulacyjnych na Kaukazie — są w artykule opisane.

W opracowaniu tym autor niepotrzebnie używa — idąc za szykiem języka rosyjskiego — takich określeń, jak „zakaukaski kraj”, „Geodezyjny Oddział”, „Kaukaski Oddział” (poprawnie po polsku człon określający powinien być po określanym); szczególnie zaś razi nazwa „Wojskowo-Topograficzna Uczelnia”, już całkowicie niewolnicza kalka nazwy rosyjskiej (powinno być: Szkoła Wojskowitzopograficzna, Wojskowa Szkoła Topograficzna, ewentualnie z dodatkiem: Wyższa...).

Z. Br.

Z HISTORII POLSKIEJ SŁUŻBY GEOLOGICZNEJ

W kwietniu 1919 r. w Polsce powołano do życia placówkę państwowej służby geologicznej, pod nazwą Państwowego Instytutu Geologicznego, jedną z pierwszych instytucji tego rodzaju w Europie (najstarszą jest British Geological Survey, zorganizowana w latach 1832—1835; następnie placówki takie powstały w Norwegii i Szwecji — 1858 r., Szwajcarii — 1859 r., na Węgrzech i we Francji — 1868 r., we Włoszech — 1877 r., w Rosji — 1882 r.; w 1919 r. zorganizowano taką służbę w Czechosłowacji i Grecji). Stanisław Czarniecki pracując ostatnio nad historią polskiej kartografii geologicznej odnalazł jednak zapomniany projekt utworzenia służby geologicznej w Polsce pochodzący z ostatnich lat przed rozbiorem; zebrał też sporo informacji o próbach utworzenia takiej służby w okresie zaborów. W związku z 50. rocznicą powstania Państwowego Instytutu Geologicznego przedstawił ważniejsze z tych prób i projektów w artykule *Próby organizacji polskiej służby geologicznej przed utworzeniem Państwowego Instytutu Geologicznego*, zamieszczonym w „Kwartalniku Geologicznym” (T. 14: 1970 nr 2).

Z. Br.

NIEZNANA PRACA KAROLA BOHDANOWICZA

Idzie tutaj o wydaną w 1918 r. w Piotrogradzie 44 strony liczącą broszurę K. Bogdanowicza *Złoża mineralne ziem polskich*. Stanowi ona zeszyt 1 tomu I serii Prace Polskiej Narady Ekonomicznej. Zamieszczona jest tu m.in. *Mapa rozmieszczenia głównych złóż mineralnych ziem polskich*, nie notowana dotychczas przez historyków kartografii geologicznej. Pisze o tym Zbigniew Wójcik w „Przeglądzie Geologicznym” (R. 18: 1970 nr 10), w artykule *Kilka uwag o nieznannej pracy K. Bogdanowicza*.

Z. Br.